

ת"פ 66277/01/18 - מדינת ישראל נגד מחאמיד מוחמד

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כבוד השופט העמית יעקב צבן

ת"פ 66277-01-18 מדינת ישראל נ' מוחמד
המאשימה
מדינת ישראל
ע"י עו"ד שמרית וולף

נגד
הנאשם
מחאמיד מוחמד
ע"י עו"ד סנא ח'יר, עו"ד בדריה עותמאן

גזר דין

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בהסדר בעבירה של לקיחת שוחד לפי סעיף 290(א)(1) לחוק העונשין. **ואלה המעשים:** בשנת 2015 שימש הנאשם מפקח במשרד הבריאות במחוז ירושלים והיה אחראי על ביצוע ביקורות תברואתיות במוסדות חינוך שונים, לרבות גני ילדים. בתאריך 8.12.2015 הגיע הנאשם לגן ילדים עצמאי בשם "עמותת העולם הקטן" בבית צפאפה בירושלים שנוהל ע"י חוולה אבו דלו (להלן: המתלוננת) וביקש לערוך בגן ביקורת תברואתית. בתום עריכת הביקורת אמר הנאשם למתלוננת כי בגן קיימים ליקויים תברואתיים וכי יקשר אותה למהנדס מטעם משרד החינוך שיתקן את הליקויים. למחרת יצר הנאשם קשר טלפוני עם המתלוננת ומסר לה כי יפגוש אותה בחנות לחומרי ניקוי בירושלים. הפגישה התקיימה בחנות ובה נכח גם בעל החנות מר סלאימה לו היכרות קודמת הן עם הנאשם והן עם המתלוננת. הנאשם הורה למתלוננת לשלוח לסלאימה תצלום של הגן לאחר תיקון הליקויים והוסיף כי לאחר שיקבל את הצילום ידווח שהליקויים תוקנו. הנאשם הוסיף ואמר למתלוננת כי הוא עושה לה טובה וכי מפקח אחר היה סוגר לה את הגן. הוא ביקש לקבל תמורה במעטפה.

ביום 27.12.2015 פנתה המתלוננת למשטרה, ובהמשך אותו יום אחר הצהריים, הגיע הנאשם לגן הילדים וכתב בשם המתלוננת מכתב למשרד החינוך המציין כי הליקויים תוקנו ובו בקשה לעריכת ביקורת חוזרת. המתלוננת העירה לנאשם כי טרם ביצעה את כל התיקונים, אך הנאשם אמר לה כי לאחר שיקבל את הפניה לעריכת ביקורת חוזרת, ידווח כי הליקויים בגן תוקנו. המתלוננת אמרה לנאשם כי אינה שוכחת את נושא "התמורה", וכאשר הציעה סכום מסוים ביקש הנאשם סכום גבוה יותר, 2,500 ש"ח. ביום 28.12.2015, הגיע הנאשם לגן של המתלוננת וקיבל ממנה סך של 1,000 ש"ח ועוד \$ 500.

2. הנאשם יליד 12.11.1989, מתגורר במועאוויה, ואדי עארה, נשוי, בוגר אוניברסיטה במדעי החקלאות וחוג

לביוכימיה והנדסת מזון, גדל והתחנך בעיר אום אל פחם, ולאחר שסיים את לימודיו השתלב בעבודה תחילה במגזר הפרטי ולאחר מכן במגזר הציבורי. עברו נקי.

בתסקיר ראשון של שירות המבחן מיום 9.1.2019 - צוין כי הנאשם לקח אחריות מלאה, התבייש במעשיו ומביע חרטה, הסביר כי חש מצוקה כלכלית וההחלטה לבקש שוחד הייתה רגעית. צוין כי לנאשם חרדה עקב ההליך המשפטי המלווה בתחושות לחץ וכאבים. עורכת התסקיר ציינה כי לנאשם יכולות טובות והוא נעדר קווים עברייניים ומנהל בדרך כלל אורח חיים נורמטיביים ונוכח שיתוף הפעולה והרצון לשיקום, ביקש שירות המבחן להעמיק את האבחון ולבחון התאמתו לטיפול במסגרת של צדק מאחה. **בתסקיר המסכם** מיום 14.5.2019 - נכתב כי הנאשם השתלב בקבוצה ייעודית בתחום המרמה שנועדו לה 20 מפגשים, משתתף באופן עקבי, חושף תכנים אישיים, התייחס למצבו הרגשי המדוכדך, הביע חרטה ובושה, וכי תהליך זה מפחית את הסיכון להישנות מעשים דומים בעתיד. המלצת שירות המבחן הינה, כי ענישה חמורה תשפיע על הנאשם באופן הרסני עלולה להביא לפיטוריו מהעבודה בה השתלב לאחרונה ועל כן ההמלצה הינה ענישה הרתעתית, שלא תגרום נזק ונסיגה, שירות לתועלת הציבור בהיקף של 400 שעות, צו טיפולי למשך שנה בשירות המבחן.

3. **ב"כ המאשימה** טען כי נטילת שוחד הינה עבירה מכוערת הפוגעת במרקם האזרחי, בחוסן המוסרי של המדינה ובמידת האמון שרוכש הציבור למוסדות השלטון, לפיכך, יש צורך בענישה חמורה ומשמעותית לאנשי ציבור שחוטאים בנטילת שוחד, והדבר קיבל ביטוי פעם ועוד פעם בפסקי הדין של בית המשפט העליון, שאף כינה את השוחד כאיום אסטרטגי על החברה.

באשר לנסיבות של האירוע, טען כי אין מדובר באירוע נקודתי או מקרי, שהרי הנאשם והמתלוננת קיימו מספר פגישות, במשך שלושה שבועות, הנאשם יזם ותכנן את ביצוע העבירה, קבע מפגשים, דרש במפורש סכום כסף וניצל לרעה את כוחו ומעמדו.

באשר למדיניות הענישה הנוהגת, הפנה ב"כ המאשימה לפסיקה בה נגזרו עונשי מאסר משמעותיים על נאשמים שנטלו שוחד בסכומים לא גבוהים. מכאן, טען ב"כ המאשימה כי מתחם הענישה הינו בין 9 ל-24 חודשי מאסר. כיוון שהנאשם הודה ונטל אחריות ופוטר מעבודתו ועברו נקי, על כן ביקש לגזור על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל, קנס, פיצוי למתלוננת ומאסר על תנאי.

4. ב"כ הנאשם הפנתה לעדותו של עד אופי מירושלים שדיבר על מידותיו הטובות, מכובדותו ואופיו הטוב של הנאשם, ביקשה לאבחן את פסקי הדין אליהם הפנה ב"כ המאשימה וטענה שבאותם מקרים מדובר בשורה של מעשי

שוחד ולא מקרה בודד. הסניגורית, הדגישה את התסקיר החיובי, נטילת האחריות, ההליך השיקומי ובעיקר את השפעת המאסר על הנאשם שמאז ביצוע העבירה בשנת 2015 החל במסלול עבודה חדש ומצליח, נכנס להתחייבויות חוזיות, וכל עונש חמור של מאסר יפגע בו אנושות, הדגישה את נטילת האחריות, אורח חיים נורמטיבי וחזרה שוב ושוב על הוראת סעיף 40 בתיקון 113 בו צוין כי יש לתת משקל רב להשפעת העונש על הנאשם ומשפחתו. הסניגורית הפנתה למספר פסקי דין בהם ניתנו עונשים מתונים ללא מאסר בפועל על עבירות חמורות יותר. עוד טענה, כי הנאשם בן 30, נשוי, בעל השכלה אקדמית, אשתו עוברת טיפולי פוריות ומועמדת לניתוח, חלפו ארבע שנים מאז ביצוע העבירה, הנאשם חסך זמן, הבין היטב את השגיאה ששגה ולנוכח ההמלצה הברורה של שירות המבחן חזרה וביקשה שלא לגזור עונש מאסר בפועל, שכן מדובר באדם שתורם לחברה, נורמטיבי, שנפגע כבר קשות מעצם פיטוריו, שמו נפגע ועל כן יש מקום להמשיך ולמצות את שיקומו.

הנאשם עצמו הביע חרטה גמורה, אמר שאיבד מקום עבודה, איבד עתיד ומתנצל על הטעות הקשה שעשה.

באות כח הנאשם הגישו שורה של מסמכים ובהם תעודות על לימודים גבוהים, אישור על כך שהנאשם התקבל להיות מרצה במכללת "רידמן" בקורס תעשיית המזון; מסמכים על התחייבויות שנטל על עצמו בעבודתו החדשה ובאחד מהם סעיף שמחייב את הנאשם לשלם פיצוי בסך 100,000 ש"ח אם יסוג מההסכם; כמו כן, הוגשו מסמכים רפואיים.

הכרעה

5. **הערך החברתי** שנפגע הינו בראש ובראשונה הסדר הציבורי והאמון של הציבור בשלטון ומוסדותיו, בקשת שוחד ונטילת שוחד משבשות את הסדר הציבורי את האמון והסדר בו, דבר שעלול להיות אסוני.

6. באשר לפסיקה הנוהגת

בע"פ 3927/16 שימש הנאשם כסוהר והורשע בשלושה אישומים, לאחר שקיבל שוחד של כמה מאות שקלים בתמורה לפעולות עבור אסיר אחד. באישום השני קיבל סך של 2,000 ש"ח תמורת החדרת שקית ומסירה לאסיר אחר, ובשלישי קיבל סכום של כמה אלפי שקלים תמורת הכנסת פריטים לאסירים אחרים. בבית המשפט העליון הוחמר עונשו של הנאשם והוא נידון ל-12 חודשי מאסר בפועל וצוין, כי "**מעשיו מחייבים תגובה עונשית הולמת ומרתיעה לעובדי ציבור**" וכי "**שיקול מכריע הינו הרתעת הרבים למען יראו ויראו**". **בע"פ 6202/11** שימש הנאשם ראש ענף תעסוקה במנהל האזרחי והואשם כי במשך מספר שנים נטל שוחד מקבלנים ופועלים פלסטינים תמורת הקלות, קיבל

בכל פעם כמה מאות שקלים, בגדים, פירות וירקות ועוד. בית המשפט העליון ציין כי "מעשי השוחד חותר תחת אושיות המנהל התקין ומשחיתה" ועונשו הועמד על 18 חודשי מאסר בפועל. **בת"פ 44675-03-12** הורשע הנאשם בשלוש עבירות של לקיחת שוחד, בהיותו עובד ציבור במשרד הפנים, בסך הכל קיבל שוחד 20,000 ש"ח ונדון ל-15 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס. **בע"פ 3609/14** הורשע הנאשם בשורה של עבירות ובהן גם שתי עבירות של לקיחת שוחד (מדובר בעובד משרד הפנים) שקיבל מספר פעמים סכומים של אלפי שקלים ונידון ל-9 חודשי מאסר בפועל ועונשים נוספים. **בת"פ 2586/07** (שלום י-ם) לקח הנאשם שוחד, 3 חפיסות טבק ונידון ל-4 חודשי מאסר בעבודות שירות, קנס ומאסר על תנאי. **בע"פ 7354/09** (מחוזי ת"א) הורשע המערער בלקיחת שוחד בסכום של 3,000 ש"ח, בשלוש הזדמנויות שונות, כדי לקדם טיפול באסי אבוטבול ובערעור נידון למאסר בעבודות שירות. **בת"פ (נצרת) 1972/06** הורשע הנאשם בשלוש עבירות של לקיחת שוחד ועבירות נוספות, צוין כי ביצע את העבירות בשעות מצוקה ולמרות שפגע בתואר בחירות ובעיקרון שיוויון הוא נידון ל-12 חודשי מאסר על תנאי וקנס כספי של 250,000 ש"ח. **בת"פ (י-ם) 4666/06** הורשע הנאשם בשורה של קבלת טובות הנאה במסגרת תפקידו הציבורי, מתנות בסכום של מאות שקלים ואלפי שקלים ונידון למאסר בעבודות שירות, קנס ומאסר על תנאי. **בת"פ 2295/07** עבד הנאשם במזכירות ביה"ד הרבני, קיבל כספים ממדיינים, בארבע הזדמנויות, ונידון למאסר בעבודות שירות, קנס ומאסר על תנאי. **בת"פ 650-06-13** (ת"א) הורשע הנאשם במתן שוחד מעובד ציבור, בסכומים של אלפי שקלים, ונידון למאסר בעבודות שירות, קנס 40,000 ש"ח ומאסר על תנאי.

7. נוכח נתונים אלה, אני מעמיד את מתחם הענישה על מאסר של שישה חודשים (בעבודות שירות) ועד מאסר 15 חודשים.

8. נטילת שוחד חותרת תחת יסודות הסדר החברתי והשירות הציבורי, ובית המשפט העליון קבע שוב ושוב כי יש ליתן עדיפות לשיקול של הרתעת הרבים בשיקולי הענישה. נסיבות ביצוע העבירה אינן מצביעות על מקריות אלא על יוזמה, תכנון, תעוזה ודרישה מפורשת מהמתלוננת, מה עוד שמדובר בגן ילדים ובנושא בריאות.

לנאשם אכן נסיבות מקלות משמעותיות: הודאה באשמה, נטילת אחריות, חרטה, עבר נקי, אורח חיים נורמטיבי, חלפו 4 שנים מביצוע העבירה, המלצה טובה של שירות המבחן וכן אפשרות כי מאסר בפועל יגרום נסיגה במצבו הכלכלי ותפקודו.

לשיקולי קולא אלה משקל מהותי, אולם אין בהם די כדי למנוע עונש מאסר בפועל ממש, אלא רק למתנו, שהרי יש להדגיש כי עבירת השוחד אכן מהווה איום על הסדר החברתי והשירות הציבורי.

9. לאור האמור, אני גוזר על הנאשם העונשים הבאים:

- א. מאסר בפועל למשך חמישה חודשים.
- ב. מאסר של 12 חודשים אותם ירצה אם יעבור עבירה על סעיף 290 לחוק העונשין במשך שלוש שנים.
- ג. קנס בסך 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"א בתמוז התשע"ט, 14 ביולי 2019, בנוכחות הצדדים.

יעקב צבן, שופט עמית